

N°. 14.

Birmdeenä 7. (19.) April

1869.

Rahditajs.

• Eff hieemmes sinas. No Rihgas: brihwlaischanas-swehtki, — pahr teem aitsgahjeem us Simbirsku. No Tehrpatas, Pehteruppes, Walmeezas: brihwlaischanas-swehtki.

• Ahrjemmes sinas. No Wahzsemmes: beedribas parlamenta sreibdis. No Englandes: p. hr milfu plohtu. No Spanijas: kortesu barri-schanas. No Rohmas: fataisfchanas us pahwesta gawilleschanas swehtkeem. No Indijas: Englandseschi pagehr semmes gabbalu no Afganistu Omira.

• Jounalabs sinas.

• Gramatas no Jerusalemes. Wedd', wedd' lakki duhmös. Jauna kartupelu dehtischana. Gramatu sinna. Andeles-sinas.

• Felikkunä. Burwe. Kä zilweks daschuresi arri bes wainas sohhibä ware eelrifi. Gudra atbildschana.

Celkssemmes sinas.

No Rihgas. Ar leelu preeku dsirdam, ka muhsu mihtä Widsemme tee brihwlaischanas-swehtki 26tä Merz ar peenahlamu gohdu un lihgsimibu swehtiki un gaušchi wehramees, laut no wiffahm puffedm eefuhtitu tahs sinas, lai tahs warretum pehznah-kameem par peeminu rakstös eelikt. — Arri mehs pilsehtneeki, ka warredami, effam lihbs preezajuschees, — lai gan tai deenä basnizäs Deewa wahrdi ne-tikka turreti, bet tai deenä preeksch tam, — us to tad arri tai walfarä jau daschu nammu lohgi bij gresnoti ar deggoshahm fwezzehm un weetahm arri nammu preekschä us eelas lampas bij isliktas. Paschas tahs 26tas Merz deenas walfarä Rihgas ammatneeku beedriba Sahna gildes nammä to brihw-laischanas peeminu swinneja ar runnu, to Dr. Baerens turreja, istahstidams to dsimtbuschanas grubtibu un paschu to notikluschu brihwlaischanu un t. pr. Arri tee aplahrtejee mahju fainneeki un sweineeki tai deenä gohdam uswilla flaggas un sa-

weem gahjeem likka atdusseht no wisseem darbeem un gaitahm.

No Rihgas. Laffitaji deesgan jau dsirdeju-schi pahr teem Kursenneekeem, to tas no ta Kreewu muishneeka Pufalow isfuhtihis derretajs derrejis nowest us Simbirskas gubernu. Taggad kahda Pehterburgas awise sinno, zil tahs tam derretajam jau isdemees. Tur lassam tä: 6tas Merz deenas walfarä, pulstun 8 tikka 349 pee-auguschki Latwee-schi un 98 Latweeschu behrni ar ihpaschu waggonu rindu pa Nikolaja dselsu-zellu Simbirskas gubernija us to sinnamu muishu aitsfuhtiti. Pats tas muishasakungs të bij klacht un pats tas wianus turp aiskraidija. — Kä nu teem nabbageem turp nogah-juschem taggad ap sirdi, kas to warr sinnaht!

No Tehrpatas. Wianä treschdeenä, jeb tais brihwlaischanas swehtkos, 26tä Merz, ammatneeku beedribas nammä noturrejuschi konzerti, kurras eenahlschana nosazzita preeksch Jggauau semmföhpeju ffohlas.

No Pehteruppes, Widsemme. 26tä Merz arri schë ar augstu gohdu un firfnigu preeku tee 50 gabdu brihwlaischanas swehtki tikka swehtiti. Peh-teruppes draudse ar zittahm nahburgu draudschm tohpä us to fabeedrojahs un ar zeen. Widsemmes- un arri general-gubernatora wehlechanu norunnaja Pehter-uppes waffaras peldetaju leelä mahjä tohs dahrgus peeminas swehtkus swehtihit. Peeminnetä deenä ap pulst. 12 pee Pehteruppes basnizäs sapulzejahs leels pulks kauschu, kas wiffi lä us swehtkeem ap-gehrbuschees, lihgsimä prahtä pulsteneem swan-noht basnizä eegahja, kur draudses mahzitajs Knie-riem pilnigu Deewam-kalposchanu noturreja un kur

jaunee flobleni ar flannu un jauku dseefmu us balsim nodseedaja. Pa spreddika laiku patte mihta faulite, tumfchus leetus padebbeschus isflibdinadama, basnizâ eefpibdeja eefschâ, katra klaustaja firde jo dedfigaki eeflbidama us mahzitaja jaukeem pamahzifchanas wahrdeem. Pehz pabeigteem Deewa wahrdeem wiffi fapulzeteem weefi, no mahzitaja wadditi, dewahs us Meibahdes flaihti isgresnotu weefu nammu. Schè jau tee jaunee dseedataji no basnizas bij atsteigufchees preefschâ un atnahdamus weefus apfweizinaja ar jauku dseefmu, fo zittreifejs Latweefchu tautas draugs un kohpejs, Suntaschu mahzitajs Berent jau preefsch 50 gaddeem preefsch schahs preefa=deenâs farastijis, garrâ jau paredsedams, zil tabt jau ap scho laiku Widsemmes Latweefchi buhschoht tikfufchi. *) Pehz schahs dseefmas wezzais draudses mahzitajs un draugs turreja jauku runnu, isstahdidams, kâ ar Latweefcheem un winnu buhschanu gabjis no ta brihwlaifchanas laika lihds pat muhsu deenahm un scho runnu beidsa ilgu dshwi un weffelibu wehlejoht muhsu augstam Kungam un Keiseram Alekxandera II. Us to tuhlin us 4 balsim dseedaja Kreemu tautas dseefmu latwiffi, fo wiffi fapulzeteem stahwu stahwedami kluffi un gohdigi usklaufija un pehz tabs turreja ihfu runnu kahds Skultes r. peederrigs, Grosberg wahrda, us fo wiffi fapulzeteem flannigu urrah iskleersa un glahsiti usdsehra. Tad wehl trihs semneeki, Miglibt, Busch un Wiblfne runnas turreja, israhdidami, kahdâ behdigâ buhschanâ semneeki dshwojufchi dsimtlaitos un kâ ar laiku pamajitim pee fwabbadibas un sawahm semneeku teefahm tikfufchi un tad ar preeku peeminneja taggadejt semneeku teefu un waldischanu, fo nu paschi sawâ warrâ dabbujufchi un t. pr. Schahm runnahm pa starpahm Skulteeschu un Vihrineefchu flobleni jaukas dseefmas us balsim dseedaja un tad gabja pee fwehtku mallites, fur arri pat schampaners netrubka. Pehz mallites jaunee laida kahjahm walku us danzi, fur ir wezzee lihds preezajahs. Tâ schee gohda-peeminnas un preefa=fwehtki ar firfnigu Deewa-flawefchanu cesahkti un ar lihgsimibu pabeigti, jaukâ peeminna paliks un pehz ohtreis nodfihwoteem 50 gaddeem laikam wehl jaukafi un preezigaki tiks fwehtiti. Un to lai Deews dohd!

No Walmeeras, tai 26. Merz. Walmeeras draudse fwinneja to pee zdesmit gaddu peeminnaas=deenu tabs atfwabbinafchanas no dsimtubfchanas. Pagasti bij, zil ween schai gaddalika eefpehams, wiffadus jattumus peegahdajufchi un ar wirknehm, frohncem, eglitehm uu t. pr. sawu Deewa nammu tohti jauki ispuschkojufchi un pahwinnâ durwim Keisera Alekxandera I. wahrdashimi A. no flaitstaleem jattumeem itt skunstigi istaifitu usklufufchi. Deewam-kalposchana bij ar pateizibas

*) Schi jauka dseefma, kas tâ cesahlahs: „Al kleedseet semmes lauti ni ic.“ atrodahs nodriffeta Wibsemmes kalenderi 1826 gaddâ un Latweefchu awisâs 1828 Nr. 29, ar schahbu wirkrastu: „Tahda dseefma, fo Latweefchi dseecahs pehz 50 gaddeem.“

luhgschanahm, pee kurras wiffi teefas, rahtes un frohna=ammatu lungi fwehtku mundeeri klacht bija, u. a. daudsi no pilsehtas Wahzu draudses; spreddikis tikka teikts pah 1 Peh. 2, 13—17; draudses flobleni no floblmeistera Müller lunga wadditi dseedaja trihs reises fewischli us scho fwehtku=deenu darrinatas un cestudeeretas flawas dseefmas, kas tiklab' zaur teksti, kâ zaur jauku melbina=flannu klaustaju firdis stipri pakustinaja. Lauschu pulks bij warren leels; basniza tik pilna zil ween warr fapseepees un wehl ahra palikka leela dalka. Tomehr tiklab' pee eenahfchanas kâ pee iseeschanas wifs gabja brihnum meerigi un gohdigi. Pee isnahfchanas no basnizas pilsehtneeki draudsi bij eelubgufchi pee rachtuscha nostahtees, kas arri fwehtku wihse bij puschkohs un fur stary flaggahm un skunstigi ispihteem jattumeem Alekxandera I. un Alekxandera II. bildez jeltitôs rahmôs bij stahditas. Wiffi wihrifchi nostahjahs ar atklachtahm galwahm un nodseedaja garrigas dseefmas perschu, un tad pehz isflaidrodamas runnas muhsu taggadeja mihta Keisera Alekxandera II. wahrdu dsirdeja, tad no wiffieem fapulzeteem preezigas „hurrah“ faufschanas atskaneja, fur tad pamasam sahze us mahju puffi dohtees. Pagastu wezzaki bij stary fewim nospreedufchi: ka schai deenâ, kad wiffa Widsemme sawôs Deewa namnôs tam Wifsaugtatam flawas un pateizibas nefs, arri peeklahjahs sawus laizigus walbitajus un wadditajus peeminneht un teem pehz Deewam-kalposchanas kahdus wahrdinus sawas firde pateizibas pa telegrafu fubhtit. Us to bij isluhgufchi istabu turpat telegrafa-nammâ un eelubgufchi augstakus tungus no schejenes pilsehtas=un semmjuwaldischanahm lihds ar mahzitajeem, basnizas=porsteer kungeem un floblu preefschneekem par gohda=weefem, kâ arridsan usajinajufchi sawus amnata beedrus un basnizas pehrminderus par lihdsbeedroteem us tahdu nodohmu: kad tee pateizibas wahrdi augstam Keiseram, mihtotam semmes tehnam, pa telegrafu aiseet, Keiseram weffelibu usdjert. Kad wiffi tee lungi un minneti wihri no pagastu puffes bij sanahkufchi, peeneffe wifspirms pagasta wezzaki klachtubhdamas bruggu=teefas leeklungam usrafftitus pateizibas wahrdu Wifschehligam Keiseram un Kungam, ar luhgschanu, tohs zaur telegrafu nosubhtit. Tikka laipnigi pretti nemti un fapulzeteem isteikts, ka to paschu ir ta agrak noturreta kreises fapulze jaw wehlejufchs un tadeht fchi luhgschana fahrihtoh kohpâ ar wehlefchanahm no wiffas Walmeeras kreises. Us to tas rakts tikka fapulzei preefschâ lasfihits un no tabs ar preezigahm isfaufschanahm usnemts. Tad fapulze buhdams gohdajams firngalwis, Latweefchu wihrs, fapulzi ar firfnigeem wahrdeem usrunnaja, ihsumâ isteikdams sawas atminneschanas, zil schehlfirdigi un labdarrigi muhsu Keiseri Latweefchu tautai bijufchi, un beidse muhsu mihtotam Keiseram Alekxandera II. laimi wehledams un

usfaukdams: lai dšihwo! — us to wiffa fapulze ar flannahm „hurrah“ atbildeja un preezigi fastandinadami wesselibu usdšehre. Nu fapulzeti ar scho firdšpreeku pilditi wehl daudštahrt ar „lai dšihwo“ un „hurrah“ wesselibas usdšehre: us augstu Keisera familiju un us teem, fo winsch Widssemmei par augstakeem waldneefeeem zehlis, fà arridsan us Widssemmes Ritterschasti, kurrat taggad us landagu fapulzetat arri pateizibas wahrdi tiffa fubtiti. Pehz tam wehl telegrammi tiffa laisti dascheem pee tautas apgaismoschanas pateizibu pelnijuscheem wihreem, bet sinnams, tà isdarriht tiffai masums bija eespehjamš; jo telegrafam ir no zittahm puffedem bija darbs un fapulzeteem ar pateizibas runnahm daudš zittus gohda wihrus peeminnoht laifs abtri nostrehje. Un tà scho ihfu brihtiau fapulzeteem jutte par firdslaimes brihtiau, fa tee warrejuschi schai peeminnas-deenà no wiffahm tahm pateizibas juschanahm, fo ta pahrfattama laifa-starpa teem firdi saliktuse, kaut zif tatschu apleezinahrt.

Pehdigi pagasta wezzaki saweenojahš us to padohmu: labprahligas dahwanas preefsch peeminnas-sihmehm no pagasteem pretti nemt un tahš tif ilgi glabbaschanà nolikt, kamehr Widssemme par tahm itt ihsten buhs nospreeduse. K.

Wirssemmes sinras.

No Wahzsemmes. Seemel-beedribas runnas-deenà leels stribdis. Grabš Bismark, tà sinnam, irr wiffas beedribas kanzleris un tas nu tahds teepscha, fa gribb, lai runnas-deenà wiffi winna padohmam peekriht un lai wiffas leetas noteef pehz winna prahta ween. Tadeht zittas partejas tam zekahš pretti, ihpafchi ta tà nosaukta swabbadneeku parteja negribb winnam klaušht, bet pagehr eetaifamun tahdu ministeriju, kam wiffa atbildschana, fa parlamentà buhtu wairaf brihwibas, pagehr, fa zitteem laudihm buhtu arri brihw fawu padohmu doht un newis tà, fà libdš schim, kad wiffai beedribai pehz grabša Bismarka stabules ween waijagohht danzohht. Scheem pretti runna atkal zitta parteja un falka, fa ar Bruhschu waldischanu tà effohht norunnahš pat pirmà gallà, fa beedribai tahdà fahrtà buhs buht un ja nu zittadi darritu, tad fawu derribu pahrlaustu. — Franzuschi to wiffu dširdebami, preezjahš un falka: zif labbi tas effohht, kad winni neeffohht eejaufuschees Wahzsemmes darrischanas. Winni pafchi taggad sawà starpà darrotees un stribdotees, tadeht scheem tif ween meerigi waijagohht noslattitees. Fa drufzin ween gribbetu teem starpà mestees, tad wiffu isjauktu. Waijagohht nogaidiht, — tad wehl buhschoht laifa gan.

No Englandes. Englandeschi arween gudro un arri daschadus padohmus isdohma, us fahdu wihfi tee jo labbat jo abtraf brihscheem no sawas fallas warretu abra tift us pafchu ihsto semmi. No fenn laifeem teem tas ihfakais zekšs us to bijis

no Doweres us Franzijas ohstu pee Kaleh pilssehtas, kur tee ar laiwahm un fuggeem braufaja. Pehdigi eedohmajahš, pa juhras appafschu no weena krahta us ohtru kanali raft, kur dšelsu-zekku tairiht un jo schigli no weenas semmes us ohtru brauft; tad atkal dohmaja tam juhras schaurumam tiltu pahri tairiht, — bet schi nodohma eemigga tapat fà ta kanale. Nu teiz, fa effohht nodohmajuschi warren leelu damp-plohstu tairiht, 450 pehdas garru, 57 pehdas dšikku un 85 pehdas plattu, fo mafschinas, kam 1500 sirgu spehš, pa weenu pafchu stundu no weena krahta us ohtra waddischohht. Schis plohts arri tà tikschoht eetaifihš, fa ar ihpafschahm mafschinahm buhschoht zilwekus un wejumus us plohta zelt un nozelt. Englandes puffè buhschoht ta stanziya buht Doweren un Franzijas puffè ta weeta starp Grisnezes kalneem un Bolonja pilssehtu, kur ihpafcha ohsta us to eetaifama, lai plohts no krituma un pluhduma, no wehja un wilneem netiftu flahdehts. Dohma plohtu no wilneem aisfargahht tadeht, fa tas buhschoht labbi leels un smags; bet ta effohht neriktiga eedohma, jo tas leelais dampkuggis Griht-Istern, kas warren leels un smags, deesgan teefohht no wilneem mehtahš. Arri to newarohht tizzeht, fa pa weenu pafchu stundu to gabalu buhschoht pahrbrauft, jo tee wifslabbakee dampkuggi brauzohht 90 minutes. Schahdu plohtu warroht fatairiht pa trim gaddeem un mafschohht 2 millionus mahrziau sterliu, bet tunnelis jeb zekšs pa juhras appafschu mafschohht 10 mill. mahrziau.

No Spanijas. Spanijas tautas weetneeki jeb Kortez wehl arween' pilnà darbà, walšts littumus zeldami. Zschàs April deenas sehdeschanà kahds republikaneeschu beedris Primu usrunnais, fà palischohht ar to nahwes-spreedumu pahr weenu saldatu Granadà, kas nupat pehz pufšdeenas tikschoht isdarrihts. Primš nu isstahstija, fa tas padarrihts grehšs effohht tahds, fa to fohdu nelà newarohht atweeglinahrt un tadeht tee isdarritaji newarohht farrateefas spreedumu pahrwehriht. Tad nu zitti bes kaweschanas Kortezus nehmahš peerunnahrt, lai tee ar to waldischanas warru, kas teem rohlà, darroht schehlastibu un lai to nahwes-spreedumu pahrwehrtijohht. Tiffai diwi ween tam pretti stahwejuschi un zitti wiffi weenà prahtà to spreedumu pahrwehrtijuschi us schehlastibu. Primš tublin pa telegrafu us Granadu laidis to sinnu, fa spreedums pahrwehrtihš un arri dabbuja atbildu, fa paflaušschohht. Tad nu tai mafakai dalkai, teem republikaneescheem, irr isdewees Kortezus us to greeft, nahwesfohdu nozelt. — Rahdahš, fa ar to waldischanas wihfi tee Kortez wehl naw gallà. Portugales wehstneeks effohht winneem sinnojis, fa kehniusch Ferdinands Spanijas krohni nepekenemschohht wis un ta kommissione, fo tadeht us Liffaboni fubtijchoht, netikschohht wis faenmta. Us to Serranos Portugales wehstneekam atbildejis, fa Spanijas krohnis

tehninam Ferdinandam wehl nemas ne-effoht peedahwahts, jo Kortes par to nahfamu waldischanas buhschanu wehl ne-effoht galla. — Zittas sinnaas atkal daudfina, ka, tad Ferdinands negribboht par Spanijas tehninu nahft un Italijas prinziis Amadeus (Aostas herzegs) arri ne, tad taggad sabfoht runnaht, ka eezelschoht diktatoru waldischanu, us ka iswehleschoht 5 lungus.

No Rohmas. Pahwesta ammata-swehtki wiffu Rohmu zehlfuchi kahjas, weentahrt ar to fataifischanohs us leelu uggunoschanu, ohtrahrt zaur to leelu pulku sweschu weesu, kas arween peenahft. (Lai gan ta deena 11ta April, muhsu 30ta Merz jau pagahjuse, tomehr mums til tahs preefschejas sinnaas ween wehl irr rohkä.) Schohs swehtkus jau Sta April eefahfchoht ar treju deenu gawileschanu, fo 10ta pahwests pats pabeigfchoht. 11ta pahwests pats messi lassifchoht Pehtera basniza. Wiffas pahwesta walts pilsehtas subtiifchoht weetneekus, pahwestam laimi wehleht un dahwanas nest. Pahrahm teef stabstihfs leeliski, jo daudf jau sinnaas preefchlaika. Schahs dahwanas buhschoht til baggatas un leelas, ka tahs warroht usflattihft par tahdu nodohfchanu, kas pahwestam no wiffas pafaules peenahfotees, jo no wiffahm pafaules semmehm nahfchoht subtiti wehstneeki un tee neweens nenahfchoht ar tufschu rohku, un tas israhdischoht, ka Rohma wehl arween effoht ta patte, kas ta jau bijuse, probti, wiffu tizzigu lauschu leelais uppuru-altaris. Watifana pils jau effoht peekrauta ar kastehm, kam pahwesta adrefse wirfu un kas 11ta April wakka taifamas. No Ameritas effoht sefchas milfu lastes atfuhittas, fur laifam buhschoht eefschä flaidris selts no Kalifornijas. Stahsta arr, ka Franzijas keifereene Eigenija effoht subtijuse kuhlu no tihra selta taifitu. Kur tad nu tahs dahwanas no daudseem semmju waldeefceem, kas katris gribbehs famu zee-nifchanu israhdiht. Tadeht scho pahwestu Piu IX. fauz par weenu no teem laimigafajeem pahwesteem, — lai gan ta leela laiziga pahwestu warra wianna laika pawiffam wairat nihfufe. Schee swehtki eefoht ka fataifischanahs us to leelo konzihli. — To wehl newarroht sinnaht, woi Italijas tehninisch Wiktors Emanuels arr kahdu sweizinaschanu subtiifchoht pahwestam, — jo, ka wiffceem sinnaas, wiannu starpa arween wehl irr eenahs.

No Indijas. Riht-Indijas Englandeefschu gubernators Meijo ar Afganistes Emiru Schir Ali, Umballah pilsehtä us kahdu farunnafchanohs fagahjufchi kohpa un te gubernators Emiram dewis tahdu padohmu, jeb to gribbejis peerunnaht, lai tas tahs eeelijas un kalnu weetas, kas eet no Pefchaures us Heratu un Guzni, Englandeefschu waldischanai padohdoht. Par atlibofinaschanu Emiram tad atwehleschoht to millionu dahlderu, fo agrat Englande Emiram jau leenejuse un us preefschu itmehneschös par palibofibu tam malfafchoht 70,000

dahlderus. Emirs wehl ne-effoht nekahdu ihstu atbildi us to dewis. Bet — ta fakka — ja Emirs to padohmu peenemtu, tad Englandeefcheem buhtu tas labbums, ka winneem taifnis zefsch us Afganistes galwas pilsehtu buhtu wakka. Arri Emiram tas buhtohft par labbu, neween zaur to leelu naudu, fo tam malfjatu, bet arri tadeht, ka Englandeefchi tahs mescha tautas, kas tai apgabbala dshwo, labbaki sawalditu, jo Emirs mas fo pahrahm eefpehjis, — andeles zefsch starp Indiju un Afganistu buhtu wakka un ar laifu wiffa buhschana palittu labbaka. — Kas sinn, woi Englandeefcheem naw arri zittas ruhpes, tadeht tee gahda Afganistei tuh-waf tift. Warr buht, ka teem bail, ka Kreewi ahtraf tur nepee-eet un netaisahs apmekleht paschu Indiju. Ja wianni ta dohma, tad tee gan mas pasihft muhsu waldischanas meera dohmas, — kam pehz tahm semmehm naw nekahda waijadifba.

Jannafahs sinnaas.

No Sibgas. 3fchä April eefahfa muhsu daugawas tittu eelikt un Sta tas palikka pawiffam gattawts.

No Pehterburgas. Telegrafis no Londones atneffis tahdu sinna, ka turrenes ministeru presidente Gladstone parlamenta stabstijis, ka Kreewu un Englandes waldischanas fahfufchas sawa starwa farunnatees pah Widdus-Alijas buhschanu un wifs tas noteefoht ar leelato draudfibu un faderribu ween.

No Rohmas. 11. April (30. Merz). Schorihft fawös garriga ammata gawileschanas-swehtkös pahwests pats Pehtera basniza altara preefschä fluffu mifchu noturreja un pehz to titta flawas-djeefma dseedata. Pahwests arri to fapulzejufchöhs lauschu-pulku swehtija. Pehz Deewawahrdeem wiffi zittu semmju wehstneeki un pahwesta augstakee gohda-neffesi fapulzejahs us swehtu mallititi. Pilsfehfta irr brihnum jauki isgresnota.

No Parihjes. Ar fuggi atnahfufchas sinnaas no Mexikas un no Hawannas jeb Kuba fallas. Mexika taggad wiffzaur effoht meers. Kuba fallä wehl arween eefoht karra-waldischana, lai gan pa leelakai dalfai dumpis jau apflahpehts. No Swanijas atkal atnahfufchi jauni karra-pulki.

Grahmatas no Jerusalemes.

Dhtra grahmata.

Jerusalem, lai 13. Februar 1869.

Sirdsmihft draugi!

Betaniu, Betlemi un to mirufschu-juhru apmeklejusfam, manna fpalwa pirms nerimft, lihds famehr Jums atkal isstahstu, fo es schinnis weetäs efmu redfejis un atraddis. 30ta Janwarä jaukai faulitei spihdoht, mehß 3 reisneeki pa Steppina wahrteem iseedami, garrahm Getsemanes dahrsam kahpam stahwä eljes-kalnä augfchä, fur par laimi atraddam 2 Franzistanefschu muhtus preefschä, furri us muhsu luhgschanu apnehmahs mums lihds Betanai lihdsi nahft un wiffas wehrä leefamas weetas israhdiht. Papreefschu eljes-kalnä debbes-brauffchanas basnizu apmeklejuschi nu gahjahm us Betaniu probjam un pulkt. 2 pehz pufßdeenas jaw bijam tur. Mihligs klohtera brahlis muhs waddija vapreefschu us to weetu. lihds kurrenti Marta kam Kungam Jesum pretti gahjust un sawas behdas subdejust par sawa brabta Kazarus nemirfchanu, fur tas Kungs, itt ta jaw mehß Bihbelä laffam, Marta itt mihligt effoht preejinajis un winnaß tizzibu stiprina-

dams teiis: „Lahzarus taws brahlis dshwohs ic.“ Scho weetu, fur tee pahra peeminaas almini redjami, atstahdami, mehš atpattak greecdamees, eegahjam Betaniä, kas naw nekahda pilssehta, bet rikkai tahds maš Arabeeschu zeems ween; un të vee Lahzarus kappä peegahjuschi un swezjes aisdedsinajuschi, pa 26 almins treppu palahpenehm, nokahpam tai wezza tumšchä klints allä, un no tejeenes wehl pa 4 palahpenehm zaur masahm klints durwim eegahjam tai ihstā weeta, fur Lahzarus lihks effoht gullejis, kad tas Kungs winnu no mirroneem usmohdinajis. Schē wissu peeklahjigi apstattijuschi un no kappä isgahjuschi un Beduhneem basschischa dattu dewusch, dewamees atpattak us Jerusalem. — Itt ihpafchi tas apgabals ap Betaniä ir deegän jauts. Wissi kalni un eeelijas ir woan-gusch ar jaukeem oliwu jeb eljes-kohstem, kurri stiri muhsu wihtoleem libdsinajahs, lai gan zittadi isstatahs. Ves sche-m wehl mandet- un daudj zitti angku kohfi ar dasch-daschadahm jautahm lapinahm puschoti parahdijahs pafchā seedešchanä; ak zit jauti të wiss isstatahs! At-pattak nahfoht un Gese-manes dahrsä druffu uskaweju-schees, no schahs kluffas weetas pa labbu rohtu wehl apmeklejam to klints allu jeb altari, fur kattoku preesteris aismeen mischas turra. Turpat druffu tahkat ir attal leela klints alla appafsch semmes, kas Greekeem un Kreweem kohrä peeder un kurru weetu winni kohti zeeni. Schē pa 48 leelahm almins treppu palahpenehm nokahp-joh, atrohdahs 2 leeli un daudj mast altari un zit tad të naw sw. bilschu un lampu, kurras pee greesteem farra-jahs! Satta, ka scheitan effoht Sahjewa, Mahrijas un winnas wezzaku meefas paglabbatas. Tadeht pulleem ween schē kaudis dohdahs un swezjes aisdedsinajuschi, Deemu luhds. Taggad wissas tahs swehtas weetas, täpat Jeru-salemē ka arri Betlemē, kurras mums krisiteem til mihs-tas, atrohdahs kristitu lauschu rohtās un tadeht pee-eeschana ir gluschi weegla un wakiga. Ar netizzigeem Turkeem un winnu basschischi (algu) wairs naw nekahda datta! Un tas ir pareisi. Bet ja kas grihb to Turku Sahara basnizu apmekleht, kurra stahw tai weeta, fur zittabri Sah-lamana Deewa-nams ir stahwejis, tad waijaga maktu atdarriht un pee Pascha to eemafsch. Angku kungi manni lihds nehme, un tadeht man isdewahs scho weetu apstattiht.

Pirmdeenä, tai 3. Februar es taifjahs zetta us Bet-lemi, kurra no Jerusalemes kahdas 10 werstes buhs tablu. Pultsten 1 pebz pufsteeas zaur Joppes wahrteem ideez-dams, ar zitteem 2 reisneekem zaur Innoma eeeliju gar-rahm Newaima lihdsenu plazzi, fur Wihlisteri prett Dah-widu farrodami sawu lehgeri apmette, eedams, ais prawees-scha Elijasa klohtera, to arri apmekleju, netahlu no Betlemes, atraddu Mačles, Zehaba seewas, kappu, kas paf-chā zetta-mallā buhwehts ar appaku tohrniti, deegän smuks isstatahs. Schē appafsch eljes-kohka sarreem jautā pa-wehni druffu atspirdsinajees, pultsten 3 pebz pufsteeas eereijoju Betlemes pilssehta. Tē Franziskaneeschu klohteri itt mihtligu usnemšchanu atraddu. Schinni mihtligā pilssehta nodshwoju weffelas 3 deenas un pa scho laiku apmekleju wissas wehrā leekamas weetas, kas ween schē ir atroh-damas. Tit to ar wihna malzinu biju atspirdsinajees, to mihtsch klohtera brahlis man pasneese, es wišpirmal ap-mekleju to basnizu, fur Kristus peedsimmiš. Satta, ka schi basniza effoht ta wissu-wezzaka wissā Kanaäna jemmē, to ta deewabihjiga Greeku fehmineene Elena liffuš usbuchweht. Kahda schi basniza isstatahs, to të ihsumā peeminneschu. Zaur durwim Greeku preesch-bas-nizā eegahju, kurra deegän leela, bet jau wezza, abbejās pusses us 20 almins stabbeem stutteta; tad ir ja-eeet taifni pa durwim tai ihstā basnizā eelšcha, kurras altaris ar leelo apselitto krusu riktigi stahwoht us tahs allas, fur tas Kungs tahs gohdibas effoht peedsimmiš. No schahs bas-

nizās altara pa abbejahm puffedu pa almins treppem, labbā puffedu pa 13 palahpenehm un kreisā puffedu pa 16 pa-lahpenehm ee-eeet tai ihstā allä, kurras grihda ir no mar-mora almineem isbruggeta. Tur pa labbu rohtu klinti ir ta weeta, fur Kristus peedsimmiš; pafchā widdū mar-mora alminam ir leela starota swaigšne redsama, fur rinki Latiniskā wallodā schē wahrdi stahw eerakitti: „Jesus Kristus schē ir peedsimmiš no jumprawas Mah-rijas.“ Schi swaigšnei attal arfahr pē klints seenas, kas ar bildehm wišzauri isrohtata, farrajahs 16 apsel-titas lampas, kurras weenumehr ugguns degg. No schahs klints allas altara 2 kohtus va kreisu rohtu spehriš, pa 3 almins kahpeneem ee-eeet tai allä, fur ta fille ir stah-wejuff, kurrā wišsch ir maigahs. Tē no marnora at-mineem ir ta fillēs sime redsama un wahr scho weetu farrajahs 5 deggofchas la-awas; ais schahm lampu pē seenas ir apselittā rahmā bilde, kurrā redj engelus, Mah-riju, Sahjepu, tohs gannus un to behrnu fillē gullošchu. — Ak, ka man schē bij ap firdi preesch ta Kunga waiga semmejotees! Tē nu ar wissu jirds pilniht warreju garrā dseedah: „Pee taweeem schuhpleem stahwu es, ta awohts pilus ar preeku“ ic. Turpat ohtrā wuffē fillei us rihta-puffi ir attal altaris, fur tee 3 gudree no Austruma sem-mes nahdami sawus zettus effoht lohziuschi preeku ta behrna. Tē arri us altara atrohdahs winnu bilde, Kris-tus krusis ar 6 swezjem. No schahs Kristus peedsim-schanas allas, kurra muhs kreisiteem til mihska un zeeni-jama weeta, us wakkara-puffi pa schauru gangi eijoh, fur pee greesteem 31 apselittās lamrās weenumehr ugguns degg, appafsch semmes ee-eeet pē ta altara, fur ta Kunga engelis Sahjepam un Mahrijai pasluddinajis to behgšchanu us Egiptes semmi Grodus besdeewibas deht. Druffu tah-kat etoht va 5 almins treppu kahpenehm nokahpis, atrohd to altari ar leelu bilde, fur Grodus bendes, affinim pluh-stoht, masus behrnus bes wissas schelastibas nomaita. Appafsch schā altara ir leels tumšch kambaris ais dšesu tressineem redsams, kurrā, ka satta, daudj nomaitatu behrnu lihki effoht eemesti un aprakti. Ves scheem peeminneteem altareem wehl tahkat appafsch semmes, rahda zittus 4 al-tarus, appafsch kurreeem effoht tee daschu sw. wihru, kappi kurrus Greeki, Kreewi un kattoli kohti zeeni un katru deenu schē mischas turredami Deemu luhds. Wissas schahs weetas mihtligs klohtera brahlis mannim peeklahjigi israh-dija, un kad zittā wallodā newarream farunnatees, tad Kreewu wallodā man isstahlija; un zittadi tas arri ne-warreja buht, jo Luttera dr. mahzitaju Wüller kungu, lihds ar winna gappaschu atraddu til wahjus, ka ar winnu schoreis nemas nedabbuju faredsetees, nedj arri farunnatees. Ohtrā deenā es isstahgaju wissu Betlemes pilssehtu un tur tahs apfahrtejas weetas. Tad wehl us rihta-jeb mir-ruschas-juhras puffi pafchā eeelija apmeklejam Sahjewa mahinas druppus, fur wišsch effoht dshwojis. Turpat tai pafchā eeelija kahdas 3 werstes no Betlemes jaunā oliwu dahrsä rahda tohs sakrittuschas muhru druppus, fur effoht tee lohpu laidari stahwejuschi un pee kurreeem tee ganni nakti nomohdā buhdami tohs lohpus fargadami, ta Kunga engelus redsejuschi, kas teem effoht Kristus wehtu peedsimšchanu pasluddinajuschi. Un täpat arri tee engel ar wissu debbes draudshu kohpā effoht to jautu meera-dseefmu dheedajuschi: „Wohs Deewam augstibā, meers wirs semmes un zilwekem labš prahis.“ — Schinni weeta wehlat fehmineene Elena effoht kristigu basnizu liffuš us-buchweht, kurra taggad jaw sinams guff druppōs, rikkai altara sime scheitan wehl ir redsama. Tē arri appafsch semmes klinti-ais aischlehtahm durwim, ka kattoki satta, atrohdahs tee kappi, fur to deewabihjigu gannu meefas effoht paglabbatas. — Nu man wehl pa Betlemes pils-sehtu un winnas buhschanu tahds wahrds ir jafatta.

Schi pilsehta us kalna buhweta, isffattahs kã dasch'deen wezzas-mohdes pilsehta; paschas tahs mahjas jeb dschw-jamee nammi irr tiffai no almineem sakrautas buttas ween. Sumti naw stahwi kã pee mums, bet gluschi plakkani. Ne-weenã mahjãs neredf glahschu lohgnã, bet tãpat muhri atstahntus waffejus zaurumus ar djesu tressineem apstipri-natus, lai tihrs gaisß warretu istabã ee-eet: kã redsams, tad winni par mahjas buhschanu un winnas tihribu mas fo ruhpejãhs, bet jo wairak par sawu pahrtitschanu. Un kahda dalka tad winneem irr glihtas un stipras mahjas taiffht? No seemas un aufstuma winni neso nesinna. Tahs glihtafahs mahjas schinni pilsehta irr, ta leela wezza Greeku bahniza, fur Kristus peedsimnis ar teem tur pe-derrigeem klofstereem un stohlas-nammeem, kã arri tas jaukãis Luttera-tizzibas mahzitaja namß, kurrã arri bas-niza jeb luhgschanas namß irr eerikhts. Tahs zittã eh-fas peeder triftiteem Arabeescheem ween. Schẽ naw neweena Turku tizzibas apleezinataja, bet tiffai Greeku, kattoku un Lutteriska tizzibas beetri ween. Winnu darß irr semmi un wihua-zahrfus kohpt un mahjãs, fur fabrikas atrohdaß, daschadus frustians no pehrlu-kaula jeb mirronu-juhrae afralta istaiffht, fo ar daschdaschadahm krellehm reis-nekeem peedahwadami pahrdohd. Starp scheem Arabee-scheem atrohdaßs deesgan stunstigu meijteru, kas itt smal-tas lectas preht isstrahdaht. Arri es labbu teefu no schah-dahm lectahm tãpat no Betlemes, kã arri no Jerusalemes jaw esmu fapirdams eegahdajees, fo par peeminnas-sihmi us Rihgu nemfchu libdsi, Zums manneem mihkeem drangeem mahjãs fo parahdibt. — Betlemes eedshiwotaji uhdeni preefsch dserichanas jeb wahrischanas apgahdarami no awereem nefs tiffai eefsch kafas ahdahm. Tãpat arri feeru un peenu tiffai kafas ahdãs mehds glabbah, ar kuruu katru deenu us tirgus plattscha andelejãhs. Itt ihpaschi winnu prezefchanahs jeb kahjas teel johzigã mohdẽ swin-netas, kã es tur buhdams noftattijãhs. Zittã reisẽ es Zums par to wairak stahstischi. Wissi lauki ap Betlemes teefu irr wairak kãlnaini nekã libdseni ar smuttahm eelei-jahm, kurrãs atrohdaßs dauds eljes-, wihges-, wihua- un wehl zittu jauku lappu augtu kohfu deesgan. Schi semme irr ihli kreetni augliga un tadeht ruhpias apfohp-schanas winneem mas wajaga. — Zetterdeena, tai 6. Februari pehz pufstdeenas nullsten 1 wehl Kristus dsmi-schanas-weetu apmetlejis, no schahs dahrgas un kluffas weetinãs ar kustinatu fredi schkiridamees, fazziju mihligai Petlemei pehdigu „ar Deewu“ un ar zitteem beedreem kohpã reisodams, nullsten 4 pehz pufstdeenas itt laimigi Deewu teidrams un slawedams cereisofu Jerusalemẽ. Zella arri apmetleju praweefcha Elijasa klosteri, fur smutta Greeku bahniza atrohdaßs. Bahniza ee-eijeh, pa freisu rohfu pee feenas farrajãhs leela bilde, kurrã reß praweeti Elijafu ar ugguns wehtru us debbestim brauzohht un pras-weetu Eliju winnam paktat stattotees. Zittã bilde atfal redi fo weetu, fur pehz ta kunga waheda frautli tam Deewa wihram maifi peenes un t. pr.

Pahr mirruscho-juhru es Zums wiffu isstahstischi zittã reisẽ, kahda winna isstattahs un, fo tur 11. Februa-deena buhdams esmu ataddis. Dittai to gribbu peemint-neht, kã schahs juhraß uhdens kohi dsilla grabwi, riktigi kã muldã gulledeans, nemas un nekãd no wehja neteel pa-lustinahts, bet stahw gluschi meerigi un kluffu itt kã jaw daschdeen' mirruschã-juhra wajag buht. Un fo schi kluffa buhschana mums atgahdina?

Schogadd', kã radahs, us Veeldeenas swehtkeem schẽ dands swehtreisneeki sanahs kohpã. Tadeht es nu gan doh-maju Veeldeenas swehtlus schẽpat Jerusalemẽ pawaddibt un neskattites to swehtu ugguns isdallifchonu swehta fappa-bahniza, kã arri to eeschonu us Jordanu, fur Jeru-salemes Pascha ar saweem saldareem, musihkam spehlejoht,

kriftitus laudis us Jordanu pawaddohht. — Kad atfal sawu zekka-speeki rohta nemdams, kahdu gabbalu buhschu apfahrt reisofis un fo jaunu atradeis, tad jaw nekawefchohs wis, Zums manneem mihkeem draugeem to sinnamu darriht. Zuhfu un mannu tehwu Deews lai jo prohjam mubs wif-fus swehti un pasarga un lai leel atfal to preeku peedshiwohht, kã warram laimigi un sweiki kohpã faredsetees.

Dshirojeet w:ffeli!

Zuhfu draugs un brahlis
A. Scherberg.

Wedd', wedd' fakki duhmõs!

jeb

**kas labprahht raggus turr' lai zits flanz,
tas ahtri lai steidsahs us Simbirsku.**

Mupat zaur Mahjas weest esmu sianu laudis par teem 150 Latweescheem Kstromas gubernã, kurreem tur itt labbi klahjãhs. Kursch tad arri tam pretti buhs, ja kahds us Krewu-semmi aiseet, skaidri sinnadams, kã winnam tur labbat' klahschotees ne kã Widsemme?

Bet ja kahds wezzu alku peeberr, lai gan jauna wehl naw israkta. — ja kas swirbuli atlaisch no rohtas, lai gan mednis kohkã, — tas irr, bei libdsibas runnajohht: kas sweschumã aiseet, nemas nesinnadams, wai winnam tur warrbuht slistat' neklahschotees ne kã mahjã, tas ap-lam darra.

Winnareis esmu stahstijis par Latweeschu labklah-schanu Krewu-jemmẽ. Schoreis mannim par to jarunna, kã dauds Kursemmes semneeki teel kahrdinati us Simbirskas gubernu eet ar tahdu kontrakti, no kã drohschi warr faz-zih, kã teem nabbadsneem pawissam behdigi klahfees. Zif teescham, kã no weena wehfscha newarr diwas ahdas plehst, tif teescham arri teem us Simbirsku gahjeem slisti klahfees. Tadeht ne-essat ahtri fehreji, mihti Kur-semneeki, kã lai Zums pirksti nefadegg!

Weens „kungß Aleksanders no Widsemmes,“ no Krewu muischneeka Pukalows Simbirskas gubernã fuh-tihts, ar Kursemmes semneekem kontraktus grihb taiffht, tahdã wihfẽ, kã winni par pufsgraudineekem us wiina muischahm apmettahs.

Buhtu tas kontraktis tã, kã tee pufsgraudineeki tur warretu us preefschu tint, tad es nofazzitu ne wahrdu. Bet tas kontraktis irr tahds, kã pee mums Widsemme neweens patß muischneeks us tahdu kontrakti pufsgraudi-neekus dabbutu.

Lassitaji paschi lai freesch. Es tẽ kahdus no teem swarriagkeem kontrakta punkteem norakstischi.

1. Kats pufsgraudineeks dabbu 64 puhruweetas preefsch tihrumu. Wifs tihrumß 8 tihrumds eedallihst. Weens no scheem 8 tihrumem ar raps ja-arschj, ohtrs ar kartupekem ja-apstrahda. No rapfa muischneeks dabbu diwi dallas, pufsgraudineeks weenu dalku ween. Kas no kartupekem ihuht, tas wifs peeder leelamfungam.

Pee mums Widsemme turpretti tahds eeraddums, kã pufsgraudineeks to pufsi uo wiffas pfauschanaß dabbu. Kassitajam irr tihrumß no 69 puhruweetahm, fo pufsgraudineeks apstrahda. Ja nu es no wiina pagehreu, lai mannim no wiffa to pufsi dohd un lai mannim fe-wischki, bei labbibas pufses, wehl 8 puhruweetas kartupeku apstrahda, fo es weens patß wiffus preefsch fewis nemtu uu fur winnam nekãhdas dallas nebuhtu, tad gan laikam mans pufsgraudineeks manni par traktu turretu un man-nim usfazzitu.

Ko tad nu no tahdeem zilwekem bñhs zazzih, kas us Krewu-semmi, sweschumã, aiseet, ar tahdu kontrakti,

us kurrn të Widsemmë, neweens zilwels par pufsgraudineeku ne-eet? wai të nebuhtu japraffa: „Antia, fur stabbulite?“ —

2. Tur pufsgraudineekam pirmä gadda par sawu paschu naudu ja-usubuwe wiffas waijadfigas ehtas. Lai nu gan sinnams leelstungs tohs bakfus par welta dohd, tad tomebr to buhweschanu bei 500 rubseem newarrehß is-darriht. Kurfch pufsgraudineeks Widsemmë sewim gan tik smaggu nastu uskrautu? Bes pufsgrauda, bes tahm 8 puhruweefahm kartupeku, wehl 500 rubt. preefsch buhweschanas!

Kä rahdabs, ne wiffur passist to fakkamo wahrdu: „Darri tä, ka wiffis vaeheis un kaja paleet dshwa.“ Bet tä tad të kaja, nabbadite, lai paleet dshwa?

3. Leelstungs karram pufsgraudineekam dohd 1 sirgu, 1 gohri, 2 zuhtas 2 aitas, 3 zahlus. Schi leela manta nu laifam dascham azzis spihd. Bet schis labbums issuhd, tad wehrä leef, ka wiffi schee lohpi pehz teem 20 kontrakta gaddeem ja-atdohd un ka par to aisdohschanu leelifti jamatfa, prohti: ik pahrgadd' 1 teffsch, 6 neddetas wezs, labbi ar peenu dsirdinabts; kfgadd' 2 puhdi sweesta, 6 fweni, rudden! leelamtungam atdehdami un prohti labbi barroti; 50 ehlas un 10 zahl.

Es nu prassu katru prahta zilweku: wai tahds inwentars naw wairat par frustu ne fa par vreeku?

Pee mums, flawehts Deems! tee laiki pagahjufchi, ka leelamtungam muifschä wiffis bij janess: sweests un ohlas, fweni un zahl.

4. Bet ar to wehl naw gan! Gaitas, kalpofchana arri teel pagehreta. Par gaddu katram pufsgraudineekam jakalpo leelstungam 50 sirgu deenas un 35 kabhudeenas.

Tahds pufsgraudineeks teescham irr weens selta gab-bals. Kam tahds wihrs irr, tas par laimigu lai teizahs. Kemm' un frati' to pufsgraudineeku un red! ubirs wiffads labbums! Safatta tik ween: „Pufsgraudineek, steepes!“ un redi, pufsgraudineeks steepes un isbirrihs, lai gan ne dukati, tad tomebr kartupeki, ohlas, fweni, sweests, teffi, sirgu un kaju-deenas. Sohfu ween truhst.

5. Tas weenigs labbums, kas scheem pufsgraudineekem teescham irr, irr tas, ka leelstungs par teem 20 kontrakta gaddeem pats to rekrufchu dohschenu apgahda un frohna dohschanas maffa. Bet ta tik ween masa leeta prett tahm milfu uastahm, to tee Antini sewim uskrauj. Kad wiffu skatari isrehtina un to rekrufchu dohschenu un frohna maffaschenu eerehtina, tad katram pufsgraudineekam par puhruweeku jamatfa kahdi 11 rubli.

Un nu beidscht prassu: „Kurfch prahtigs zilwels gan nj Simbirsku strees un tur dahrgal' maffahs par to, to mahjas lehtal' warr dabbuht?“ —

Kas wehl skaidraku sinu par scho leetu grihb dabbuht, tas lai lassu: Mahjas weefa 12tä Nri. un Zeitung für Stadt und Land Nr. 57 u. 58.

..

Jauna kartupeku dehstifchana.

Pee kartupeku andsinaschanas, lai tee jo labbal is-dohstahs, irr schihß isprohwetas un no daudseem par lab-dahm atrastas sinas wehrä jaleek: 1) semmi waijag labbi dsilli isstrahdabt; 2) fehtlas-kartupekem waijag buht leeleem, wesseligem un ar daudß asnu bedritehm; 3) ruhmei waijag buht ehorakai neta libß schim, preefsch katru kartupeki libß 12 kwadr. pehdas; 4) asnu puse irr semme us appafchu jaleek; 5) lasteem nebuhs zits zittam wirsü gulleht, ja gadditohß, ka tee weldre kriht.

Teem, kas scho jaunu dehstifchenu isprohwesufchi pa leelakai daffai irr labbi isdeweess un ihpafchi tur, fur katram kartupekam bijuse pilniga 12 kwadr. pehdas leela ruhme un fur semmatas weetas bijis waijadfigs kartupekus no leela mitruma fargahht. Daschi no tahdeem isprohwe-

tajeem irr stahdjufchi tohs tä nofauktus sibpola kartupekus festas schirras semme un dabbujufchi tur, fur katram kartupekam eestabdoht 12 kwadr. pehdas leela ruhme dohta no $\frac{1}{6}$ puhra isstahdjuma 36 puhrus, ohtra weeta, fur katram kartupekam 9 kwadr. pehdas leela semmes gabbals bijis no $\frac{1}{6}$ puhra isstahdjuma 19 $\frac{1}{2}$ puh. un treschä weeta, fur 6 kwadr. pehdas no $\frac{1}{6}$ puhra 13 puhrus un us ta pascha tihruma pehz agrakas wezßas stahdichanas no $\frac{1}{6}$ puhra isnahjis tikai libß 7 $\frac{1}{2}$ puhra. Tad nu tas labbums no tahs jaunass stahdichanas irr, ta, 1) daudß masat fehtlas isheet, 2) semme tohp daudß ruhpiigaki isstrahdata us schahdu wihßi un 3) daudß wairat augtu isnahß, zaur zaurim rehtinoht no 25 libß 100 procentu

Kaut nu gan warebuht dasch schaubisees par to, woi teescham tahds labbums warr nahß zaur to wirsminuetu jaunu dehstifchenu; jo wiffas weetas naw weenada semme un woi wiffas sortes kartupeku preefsch tam derrigas. Tahdam tohp atbildehts, lai to isprohwe labbi wehrä nendams kartupeku sorti un semmi un tad lai dohd sinu, ka isdeweess.

Grahmatu sinu.

Bihbeles-katfismis,

jeb Luttera swehta behrnu-mahjiba, ar jautaschanaum un atfal ar bihbeles-wahrdeem wairata un isffaidrota, 1869 gadda.

Scho katfismi islaidis Ahdaschu mahjitajs un Nibgas-aprinka prahweiss, nu trescho reis drikketa. Winnu libß schim grahmatu bohdes maj newarreja dabbuht, bet täpat tikka isnemta no tahdeem, kas wiannu sinnaaja, bet nu irr panehmis Dalmeistera lungs, Kungu un Sinder eelu stuhrt, scho grahmatian sawä bohde un pee wianna, un pee zitta neweena ta irr dabbujama, labbi eeseta par 25 kap. Tee bihbeles-wahrde, kas tur irr likti, stahw kophä ar teem wezßu wezßeem galwas gabbaleem, to behrni mahzahß, bet tikai pee katra, ir wiffmasata gabbalina irr papreefsch liktas jautaschanas, ar masafeem wahrdeem drikketa teem par zekarahditajeem, kas mahza, un us katru jautaschenu atbild weena bihbeles-perfchina; bet turpat laht wehl irr peelikri swehti stahst, lai ikkatru mahjibas gabbalimu wehl wairat apstiprina un atgahdina, teem, kas mahzahß, kahdi Deewa darbi jau wezßs laifßs darriti pee tahdeem, kas wiannu bihstahß un wianna banflus tur-rejufchi, jeb atfal kas Deewu nepasime. Tä schi grahmatina eewedd dsikkatä atfihschana un fapraschana eescha un wiffuwairat skohias buhs ittin derriga, lai no winnas mahzahß, kas nehtween pee peena grihb turteees, bet stip-ratu barrihu jau sawahm dmehselehm fagahdabt, lai skaid-rati tas prahts tittu ismahjits, issehert labbu no kauna. Kas libß schim ar scho grahmatinu eepasimmuschees un no winnas mahjija behrnus, labprahnt wiannu wairs negrihb atstahht, tadeht bij trescho reis drikkes jalaisch.

Andeles-sinua.

Nibgä, 4. April. Laifs schus un grohfigs Linnu-tirgus. Schinnis deenas matjaja par frohna linnu 60 libß — rub. un par brakta no 33 libß 50 rub. par birlawu. Brakletas linnu-fehtlas 9 rub. 50 kap. par muzzu.

Sihla andele. Wuds tweeschu 1 r. 60 l. libß 1 r. 70 l. rubu 1 r. 10 l. libß — l. meeschu 105 kap. libß r. — l. auhu 1 rub. 80 kap. libß — l. par puhru. Puhrs tweeschu miltu 5 r. 25 l. rufu miltu 3 r. — l. libß — kap., bihpeletu rufu miltu — r. — l. meeschu putraimu 5 r. — l. libß — r. — l. grißu putraimu 4 r. — l. libß — r. — l. auhu putraimu 6 r. — r. grubu putraimu 6 r. — l. sirnu 5 r. 60 l. libß — r. — l. kartupeku 1 r. 30 l. libß r. Bobos sweesti 5 r. 5 l. 30 libß 6 r. 50 l. Mazzo schis: frolana 6 rub. 25 l., balta rufja 6 rub. — kap. fmalta — rub. — l., almena schis — rub. — kap. — Silts lasdu muzzu 11 rub. 50 l., eglu muzzu 11 rub. — kap.

No jensures atwehlehts.

Nibgä, 4. April 1869

Atbildedams redakchrs A. Leitau.

Sluddinoschanas. No Abgelskaina grunts-rentineefeen

Jitti wehl to 1862ra gadda eesahitu pahmebri-
fchanu naw iktigi idarrijuschi, ka lai warretu
finnaht, zil leels ihsti winna grunts-plazzis effohit;
jitti alal sawas postelietas grunts-lahrtis naw
idnehmuschi; daudst jaw daudst gaddus grunts-
nandu parrada un wehl jitti to pa pagabtuscheem
Wikkeem malfajamu grunts-naudu naw peent-
fuschi. Wissi schahdi id peeminneri Abgelskaina
grunts-rentineeki teel usajinatati, wisswehla ki
lihdj April mehnefcha gallam f. g. pee
appafschraffita sawas darriofchanas idarriht; zit-
tadi ar teem, kas scho terminu nokawehs,
iids darribis wehjlittumu spehta.

Mihga, 26. Merz 1869. 2

A. Höppler,

leela Bilz-eela, Nipp mahja, N 17.

Obt been tai 15. April tiks Balloschu
muischa 3 lihs 6 brauzamee firgi, 12
darba-firgi, 10 leeli loipi, 8 zublas, fahbas 40
aitas, firgu-leetas, lauka-darbu rihki, weent-
un dim-jubgu darba-ratti, 3 linnu-luklamas mafschi-
nas, 1 elsetu-maschibna, kahdi fingu wahgi,
gehretas un negehretas abas un tabdas jittas
berigas leetas wairaf-schlitajem pahrohtas.

Gohdajameem pirzejeem pasemmigi sinnamu
tarru, ta es mannu

wihnu-pagrabu,

Kas lihdj schim atraddahs fingu-eela, Mündela
namna, no 1ma April f. g. emu pahrezhtis us
Sunder-eelu N 25, konsjuka Mäder namnu un
luchsu to man lihdj schim schinketu usstizibu
arri tai jauna weeta paturreht. Turklacht arri
ihpafchi peeminnu, ta pee mannim schohs lehtus
wihnus war dabbuh, ka: scherry, madebra, far-
fano un balto pohrtiwihnu, malaga un mustafu
no 45 kap. lihdj 2 rubl. par puddeli, reinwihnu
no 70 kap. lihdj 2 rubl., farkano un balto bor-
doh-wihnu no 50 kap. lihdj 2 rubl., arraku no
80 f. lihdj 2 r., konjaku no 70 f. lihdj 2 r.,
rummu no 35 f. lihdj 2 r., farkano un balto
lehka-wihnu 3 pud. par 1 r., ta ka arri pohrtieri
no 35 lihdj 50 kap. par puddeli.

Benidams **C. Arnal.**

"Drauga" namneeks Mihga.

Darru wisseem fawcem mihleem draugeem un pa-
shtameem schi sinnamu, ta es Abr-Mihga, us
Suwerowas un Fuhrmannu-eelu suhra dsihwoju
un warr pee mannim arri ebrauit, par to ne-
kachtu mafsu neehstinafchu. 1

Schtab Eck, fohpmans.

No 1. April f. g. to Schmidta mahjas-weetu
usxendams darru schi ihpafchi sinnamu, ta eo
fakra laika par labbu ehdeenu un fohrtel gah-
dashu. Luchsu pasemmigi, manni labpracht ap-
mekleht. 2

N. Schorstein.

Usajinaschana preefsch tahdeem, kas
jittur dsihwes weetu gridd usnemt.

Minstas gubernija, ne tahku no tabs apzerti-
natas pi spehtas Bobrutski, mu schas lungs baron
N. G. von Wrangel, iserente sawa muischa, to
Wudobella fonz, 2000 puhru weetas gattawas
apstradatas femme pa 1 1/2 rub. par puhru weetu.
Saidratas sinnas idohd tas fohpmanna lungs
C. A. Herrmann, Agelskaina winna pascha nam-
na, Dinamino-eela N 133. 2

Obt scham fainneekam tuwumä pee
Mihgas teel tartuppek preefsch behsti-
fchanu us pufegrandeem atochti leela Kehmin-
eela N 11 bohde. Turpat arri teel tartuppek par
90 kap. par puhru pahrohti.

Lirkheis un dabbujams pee

Leez wehra.

Ta damp-willaskabrume appafsch Waltenber-
gu muischas, Mas-Salazzes draudse, fur tas
lungs, kam tahs maschinas pederr, taggad patz
atnahjis dsihwoht un wissu karbu us to labbako
idbarra, ka arri mafsu preefsch willas swarra
peh safahrschanas, aprehina, — darra wehl sin-
namu, ka turpat wiffada wadmala preefsch wel-
fchanas, digadeerefschanas un preefschanas —
drehbe un willa preefsch pehrweschanas — arri
linnusefklas preefsch pahrtibrischanas zaur damp-
spehlu pretti nemtas teel. No 1. Febr. 1869
tikf arri turpat willa par mafsu us maschini ar
dampi wehria. 1

Preefsch Dahrneefeen.

Kahds lihdj schim par dabrsu buhlehre grunts-
gabbals, wairaf ka 1000 kwadrat-afsis leels, teel
ihpafchas leetas deht ar labbahu notafschanam
wai us reisu, wai arri pa gabbaleem pahrohtis,
lihdj ar wiffesem teiduhscheem un dsihwojamam
ehklam. Wiffas tuwatas sinnas dabbujamas Lea-
tera-eela, „apwaizafschanas-lantori.“

Teel iserenteti daschadi masi fohrteli Zahnu-
eela, prettim Zahna basnijai Hartmannä namna.
Tuwatas sinnas turpat sehta, pa weenahm tresp-
pehm augfcha, pee dwornik **Steinberg.**

Pahrohti jeb iserenteti teel:

- 1) weena dsimta muischa Mihgas kreise kahdu
2 arku leeluna;
- 2) ta ne tagt no Meksander-wahrteem schoffe-
jas malla stahwedama, ar to landpolizeijas Nr. 97
apshmeta muischina „Mongepoh,“ pee furra
107 puhreetas dabrsa-, tihroma-, plawae- an
gambas-semme pederr;
- 3) ta us Orahwesmuischas grunti stahwedama,
ar N. 46 apshmeta leela dsihwojama ehka, furra
daudst gaddus par siba-fawritu tikka bruhleta,
lihdj ar ehrege, jittahm pederridam un 4100
kwadrat-afsis leelu grunts-plazzi; astiatu stah-
wedama schi ehka ihpafchi derriga preefsch am-
matneeku- jeb jittas fabrikas-eeritfchanas; un
- 4) ta schawus Altonawas pascha Belgawas
dseluzella-malla stahwedama ar Nr. 115 apsh-
meta, jittafahrejai von Schohnackera muischina,
fur diwas schirtas dsihwojamas weetas lihdj ar
jittahm pederridam, ta ka weens leels dabrs.
Tuwatas sinnas idohd 3

Konsulent-lungs **J. C. Bielrose.**
leela Smiltschu-eela Nr. 115.

Obt schiem rassteem teel sinnamä
darribis, ka tas schinnis lappas is-
sluddinachts un us 25tu April f. g.
nostiks firgu-tirgus Namkawas muischa netiks
no is turrehtis, so ta peeminneta sinna tiklai zaur
kachtu missfchanu tikluse iselafsa. 2

Moskawas Abrihgä, Jaun-eela N 82 ire mahja
ar 400 affihm grutes un dabrsu-semmi pah-
rohdama. Klachtas sinnas isochs turpat tas
fainneeks.

Walmeerä.

Asfaltu junta-papibru (Papp.)
ta ka arri tahs turklacht peederrigas
naglas,
akminohglu-darwu,
kappes un
asfaltu
allasch turr famä bohde un peedahwa
par lehtaso zennu

H. Trey.

Lotterijas lohjes pahrohd

N. S. Wolkow
us Kalku- un Kehnina-eelu suhra, eprettim brab-
teem Popow. Leelatahs minnestes: 10,000, 5000,
3000 rubl. un t. p. 2

Kas labbu diwi woi tris meh-
neschu wezju funelinu gridd pah-
roht, lai peeteizahs pee

Ernst Plates.

Moskawas un Pehterburgas lotteriju lohjes,

Moskawas lohjes islohschs 21ta, 25ta un 26ta
April f. g. — ire dabbujamas Sinder-eela

P. S. Popowa
dselju bohde.

Moskawas

lotteriju lohjes

30 f. gabbala,

leelaka minneste 5000 rubl.,

pahrohd

Wassili Perlow un dehti,
Kohp-eela N 2.

Tai

Perseefchu un Kaukaseefchu drehhu-magasihne,

fingu-eela N 3,

teel par lehtakeem zenneem daschadas willamas
drehbes pawiffam ispahrohtas.

N. Jurinow.

Plihtes,
juschtas,
schihbens un
krahfsdurwis

peedahwa

H. Trey.
Walmeerä.

Pece M. Dobina, ta jauna Limbaschds mafsa 1
puhr rubsu no 6 LZ 4 rubl., puhre rubsu-mistu
no 5 LZ 350 kap., 1 puhre putraimu 5 rubli,
1 muzza fisku 8 rubl., 1 muzza fahle 785 kap.,
1 LZ abholinu-seklas 250, 275 un 300 kap.,
1 puhre wifku 525 kap., 1 LZ tabbalas 150 f.
un 1 puhre afminu-obghu 75 kap. f.

Pehrewes, petrolejumu un barridu
preefsch mascem nespeljigeem behrneem
no daktern beedribas par labbu atfihla,
peedahwa

Alfred Busch (Hach)

apteku- un pehrwu-prezju bohde
netahk no rahtufcha.

C. Minuth lungs, schleffer mei-
sters, darra sinnamu, ta winna fabrik
warr dabbuh tahdus nauwas fkapjus,
tas ugguni nesabegg un fo sagti ne-
warer uslaust, no 125 lihdj 400 rubl.
gabbala. Par stipru un labbu darbu
teel galwohts. Schee fkapji jau dau-
dseem ilgus gaddus pashtami un par
labbeem atrasti. Fabrikis atrohams Pehterbur-
gas Abrihgä, jaunaja Wasnij-eela Nr. 30, ne-
tahk no Gertrud basnijas.

25 rubl. f. dabbuh

tas, zaur furru famus tai 28. Merz nofagius 2
firgus, smukku melnu ehrteli, 12 gardus wezju,
80 rubl. wehrtiba, un 8 gaddus wezju behru,
70 rubl. wehrtiba, apaklat dabbufchu.

Mihtatures mahj. **D. F. Trey.**

Burwe.

(Skatt. Nr. 7. Weigums.)

Kamehr Walburga tã lahdeja, atspihdeja sibbens tã ka wiffur gaisch tiffa. Us reij gabja schahweens wakkã un lobde ittin tuwu Walburgai gar galwu swilpoja. Tai paschã azzumirkli sahka kahds no kalna westees semmẽ, jo warreja dsirdeht, ka winsch no kahdas stahwas weetas stenedams un waide-dams nokrihta un waffeji akmeni tam ar leelu trohfsni passat wehlahs. Walburga steidsahs us to weetu.

Ugguns no sibbena attal atspihdeja un winna redseja zilweku, kas kridams gluschi affinais bij fastitees. Plinte winnam gulleja biãkku.

Walburga wehtru un eenaidu pawiffam ais-mirsa un taifijahs til nelaimigo glabht. Winna sawu lakkatu noraisija un ar to slimmajam galwu safehja, jo winsch kridams peerẽ leelu rohbu bij eestits. Walburga bailigi klausijahs, wai wehl dsihws, un ilgs laiks pagahja, kamehr nelaimigais sahka dwaichu wilkt. Pehz kahda laika jau slim-mais sahka waideht, un kad sibbens attal atspihdeja, tad Mahrtinsch Walburgu passinna un stipri eekleeg-damees nogibba, jo zits ne weens tas nebij, ka Mahrtinsch, kas gribbeja Walburgu noschaut.

Nu Walburgai laiks atreebtees! Tẽ nu gull win-nas leelakais eenaidneeks, krahkdams un kahypida-damees. Kapehz Walburga tam galwu ar kahdu akmeni nesabersch? Bet tahs buhtu leekas puhles, gan winsch pats nomirs. Bet kapehz winna ne-eet prohjam? Ko winna wehl tẽ leetu stahw pee mirdama eenaidneeka? Ak ja, winna gribb no firds par eenaidneeka nelaimi papreezatees. Bet kapehz winna nerauj sawu lakkatu no Mahrtina galwas? Wai winna sawu eenaidu aismirfufe? Tã gan buhs; winnai eenaidõ taggad ne prahtã nebij, doh-maja til us tam, nelaimigo glabht. Mahrtinam buhtu libds ar affinihm dsihwiba istezejuse, kad Wal-burga tam nebuhtu palihgã nahlfufe. Pufs neschu, pufs wilfschu winna garco tehwinu us preefschu wedda, fargadamees, ka kahdã dsikkã bedrẽ ne-ekriht un pawiffam taklu nenolausch.

Mahrtina seewa sehdeja pee lohga un luhdja Deewu, lai wihrs flepfawibu nepadarroht. Bet kad tai prahtã nahza, ka winna Anniau Walburgas deht faudejuse, tad eenaidõ attal tã ugguns leesmas winnai galwã skrehja, un winna preezajahs, dohma-joht, ka Walburga jau noschauta. Ar eenaidu un preekeem kaudamees, winna tiffõ dsirdeja, ka kas pee durwim klaußinaja. Bij warrebht wihrs? Warr-buht atnahzis no zilweku jaktõ? Winna gandrih nespehja no krehfla peezelees un durwis attaisiht. Beidsjoht tomehr faneymahs un rahwa durwis wakkã. Sawu affinais wihru Walburgas rohtã redsoht, winna no leelahm bailehm wai buhtu zaur semmi iskrittufe.

Meerigi Walburga fazzija: „Nebihsteetes, winsch naw nobst, bet til nogibbis. Nemmeet winnu man no plezzeem, man til flitta duhscha, ka paschai arri buhs japatriht.“ Tiffõ bij isrunnajuse, tad arri spehki suhd un tillabb Mahrtinsch tã winna glah-beja abbi fritta pee semmes; Walburga par dauds nopuhlejusees arri nogibba.

Mahrtina seewa no bailehm bij pawiffam ap-mulfufe, til wehl sapratta, puischus palihgã faukt, lai Mahrtinau neffoht eekschã; winnai Walburgu gan redseja gulloht, bet bihdamees ne tuweenẽ negahja un ne par kahdu maksu nebuhtu pee burwes keh-ruschees. Walburga palikka abrà gulloht.

Kas til ween spehja kustetees, wiffi nodarbojahs, wezzo Mahrtinau atdsihwinaht. Winsch tã libkis us gultas gulleja un tiftai gluschi lehni dwaichu wilka, no kam warreja manniht, ka naw wehl pa-gallam. Tã kahdas stundas pagahja, kamehr azzis atplehta. Nu winsch fajukfuschã prahtã wissap-fahrt skattijahs, gribbedams pabrleezinatees, fur ef-foht. Beidsjoht grubfschi nopuhtahs un ahtri peeze-damees praffija: „Kur Walburga? — fur winna irr?“

Seewa dikti nobihjahs. „No Deewa pufes, nihkais wihria, nerunna taggad no winnas, Tu fadufmofees un krittisi wehl leelakã slimmibã!“

Mahrtinsch ne ko ne-atbildeja, bet wehl aschaf praffija: „Kur Walburga?“

No Mahrtina balsa jau warreja dsirdeht, ka dusmu un eenaida winnam firdi pawiffam wairs nebij un seewa brihnedamees atbildeja: „Es doh-maju, puischi winnu us fleekschna gulloht atstahju-schi. Bet winna Lew tã fadauf —“

„Schebligais Deews!“ tã winsch eefauzahs un ar weenu lehzeenu no gultas bij abrà.

„Paleez gultã, zittad affinis sahks tezeht un Tu nomirsi!“

„Laid Tu manni wakkã, esmu weffels un stipris, til ta wahte peerẽ druzia fahp. Un winna gull abrà negibbuse — laid! Kam gan man japatei-zahs, ka wehl dsihws effu?“

Ar warru Mahrtinsch gribbeja tift wakkã, bet seewa winnu turreja un luhdja, kamehr palikka. Bet winsch puischeem pawehleja, lai Walburgu neffoht eekschã, un kad jau aischajuse, lai meklejoht zauru nakti; atradduschi lai luhdsjoht, schurpu nahkt, winna tiffchoht kohpta, it tã buhtu Mahrtina pascha mahte. To winsch wiffu pawehleja un rohtas us debbesim pazehlis, waimanaja: „Kad til jau nebuhtu pa wehlu!“

Ne weens no puischeem nedrihtsteja kant ko pras-fiht, bet brihndamees pawehli isdarrija.

Pa tam Mahrtinsch lohti nemeerigs un behdigs seewai blakku sehdeja un stahstija, to isgahjusehu nakt' preeßshwojis. Winsch teiza, ka aiseijohht zeefchi apnehmees, fur til winnu ween atrastu, to tublin noschaut; stahstija, ka tumfã apmaldijees un kalnds par dauds augstu uskaphis. Winnam waijadsejis no

tahs stahwahs klints feenas us semmi schult, lai tiktu kappenehm tuwak. Ta darbojotees sibbens atspihbeja, un winsch Walburgu ceraudisja, kas zetkös nomettufees un rohkas issteepufe likkabs, ka burroht. Nu winsch pee klints feenas peespeedees ta warredams un plinti turrejis gattawu, kamehr atkal sibbens atspihd, ka Walburgu warr redseht. Tikko wezzo ceraudisjis, tad arri tuhlin plinti pee waiga lizzis un schahwis; bet tai paschâ azzumirkli atmens ap-patsch kahjahm sabirsis un winsch, Mahrtinsch, no-krittis no klints feenas un palizzis bes atmannas gulloht.

Ko nu Walburga darrija, to jau sinnam, un Mahrtina seewa to dsirvedama, gauschi istrubzinajahs. Weenreis us ta garra zetta winsch effoht at-mohdees un mannijs, ka Walburga to welkoht un gaidijs, ka to buhschoht kahdâ atmenainâ dsiffâ bedre eegrubst, lai nosittotees; tad atkal pehz tam nogihbis.

Seewa daudj reis eesauzahs: „Tad jau mehs Walburgai leelu netaisnibu darrijusch; mehs effa m tee wainige! Kad wiina us mums launu prabtu buhtu turrejuse, muhs eenihsdama, tad jau Te-wis nebuhtu glahbuse, jo Deews Tewi wiinaas warrâ bij lizzis.“

„Tas tas irr! Winnai nebuhs taggad mirt,“ ta Mahrtinsch sauza; „kad wiina mirst, tad man ahr-prahâ japaleek! Ko mehs tai launa darrijusch, to newarram wairs atpaffat atnemt, bet wezzâs deenâs Walburgu eepreezinahht un wiinaas gohdu ka arri labbu flawu atdoht, preeksch wiffas draudses aplee-zinadami, ka wiinaai pahri darrijusch, to gan speh-jam, un tas mums ittin no teefas peenahfahs! Un Annas mums waijag melleht, kamehr atrohdam, lai arri mahjas zaur tam isputteu!“

Mahte nopubtahs un teiza, ka wiina gan melle-juse, bet par welti.

„Winni wehl buhs dsihwi; waijag winnu rohka dabbuht! Annas un Surra; bes ne kahdas runnas wiina buhs kohpâ. Mums leeli grehki us sirds! Deews lai irr schehligs; bet nu bes kaweschanas wifs us labbu jagreesch, kamehr wehl leelaka ne-laiime nenoteek!“

(Us preekschu beigums.)

Kâ zilweks daschurcis arri bes wainas fohdibâ warr cekrist.

Kehding, ta muhsu wihram bij wahrâ, igus gaddus ar lohceem andeleja Londonê. Winsch ahr-semmes, ihpajchi Dllantê, Wahzsemme un Franzija fazirka weherschus, gohwis, aitas un zuhkas un tohs tad atkal pahrdewa. Pee schahs andeles baggatas peknaas netruhka.

Ur naudu kahriba nahht pehz wairaf' naudas. Kehding ahtri gribbeja baggats palikt un tapehz ar

to wairs nebij meerâ, to ar lohpu andeli pelnija. Naudu us augteem dohdams winsch zerreja drihsaf' pee baggatibas tikf.

Stary teem, kas prett leeceem augteem naudu no wiina aishema, arri bij weens grahmatu drikketajs, Strangis wahrâ. Winnam bij flitta wesseliba un seemâ neretti wesselas neddelas gultâ bij japawadda.

Kahdâ deenâ winsch pee Kehdinga nahza un teiza, ka leelu naudu warroht pelniht, ja weenam bagga-tam grahmatu drikketajam palikschohht par beedri. Bet wiinam waijagohht 2,000 rubfus. Lai Kehding wiinam tohs aisdohdoht.

Kehding schim wihram jau daudj reisahm naudu bija aisdewis, lai gan ne tik daudj, un Strangis wiinam arween gohdigi bij makfajis. Tadeht arri schoreis wiina luhgschanai paklausija. Ka zaur to wiinam tahds beirjams pohsts tikschoht, par to Kehdingam sinnam nebij ne jausmas.

Strangam sawâ jaunâ weetâ mas ween bij dar-rischanas. Winnam tadeht atlikka papilnam brihw-laita un sinnadams, ka Kehdingam pee lohpu ande-les skrihwers bij waijadfigs, winsch Kehdingam pee-dahwajahs ka skrihwers. Ta apkahrtbraufschana wiina wahjai meesai bija daudj wesseligaka ne ka ta sehdeschana ais rakstama galda. Kehdinga skrih-weram wiffur wiinam bij jabrauz lihds un ta tad winsch tik stpri pehz schahs weetas kahroja, ka Kehdingam bes makfas gribbeja deeneht. To tik ween pagehreja, lai Kehding to reisofchanas tehrinu win-nam atlihdsinajohht.

Kehding winnu labprahht peenehma. Abbi kohpâ pa tirgeem braufaja, kohpâ gastuhji weenâ istabâ dsihwoja un kohpâ ehda.

Strangam labbi isdewahs. Winsch Kehdingam bija par leelu palihgu un pee andeles tik gudri is-turrejahs, ka Kehdingsch wiinam pawiffam ustizzejahs un ka Strangi sawâ weetâ weenu paschu pee lohpu pirkshanas warreja stelleht.

Beidschoht Kehding winnu par dakkineeku peenehma pee sawas andeles un tam wehl 2,000 rubfus aisdewa. Ta tad Strangis Kehdingam 4,000 rubfus bij parradâ.

Strangis gauschi labbi pa franziski mahzeja runnahht, tadeht Kehdingsch winnu ittin beesi us Fran-ziju suhtija lohpus eepirkt, kamehr pats wairaf' Wahzsemmes un Dllantes tirus apmelleja.

Ta Strangis arri weenreis Mai mehnesi us Fran-ziju bija brauzis, fur kahdas 6 neddelas gribbeja palikt.

Jau Kehdingam 3 reis lohpus us Londoni bija suhtijis. Wehl weens suhtijums par kahdahm dee-nahm bij gaidams. Strangis sawu darbu Fran-zija bij beidsis. Winnam drihs waijadseja atpak-kat nahht. Kehding wiinam rakstija, ka abbi lai fateekoht Suthamton pilksehtâ, fur tad winsch, Kehding, tohs pirktohs lohpus apskattischohht.

Moliktâ deenâ Kehding atbrauzta Suthamtonâ un

Strangi atradda us winnu gaididamu. Wiini pehz wezza eeradduma kospâ ehda un gulleja gastubsi.

Nu tas rebtiäsch par teem sapirkteem lohpeem tikka taišhts. Tê Rehding par Strangi warren apskaitahs. Strangis lohpus warren dahrgi bij maksajis, tik dahrgi, ka nekad newarreja zerreht, ka Londone pee pahrdohschanas to paschu naudu warreschoht dabbuht. Kad Rehding winnam to pahrmetta, ka tik aplam darrijis, tad Strangis aishildinajahs, ka pehz sawas labbas praschanas effoht darrijis. Rehding winnam arri pahrmetta, ka Strangis tik slikti prett winnu isturrotees, lai gan Rehding winnam tik dauds naudas aisdewis. Strangis atbildeja, ka nekahds blehdis ne-effoht un ka Rehdingam ta nauda nesuddischoht. Ir tad, kad winsch mirrischoht, ir tad Rehding to naudu dabbuschohht. Rehding skarbi atbildeja, ka winsch to sinnoht un ka winnam weena alga effoht, kad Strangis mirstohht.

Wijs schis stribdinsch notikka leelajâ gastubscha istabâ. Deenesta meita, kehlsche, trakteerneeks un wiina seewa, wissi to lehrumu dsirdeja un redseja.

Trakteerneeks redsedams, ka abbi wihri tik nikni un apskaituschees bija, wianus gribbeja samcerinaht, bet parwetti.

Ap pulksten feschceem Rehding nehma sawu zepuri un aishgahja, kahdus draugus apmekleht. Kad pahrnahza, tad pulkstens jau bij weenpadsmit un Strangis jau gulleja, ka deenesta meita fazzija.

Rehding gastubschneekam maksaja, ko bij tehrejis, tadeht ka riht, no pascha rihta gribbeja aishbraukt un tad arri gahja gulleht. Strangis jau zeeti gulleja un Rehding tapehz ar winnu neweenu wahrdun wairs nerunnaja.

No rihta Rehdingu pulksten peezôs mohdinaja, winsch sawas leetas eepakkaja un sawu kassiju ahtri isdsehris aishbrauzja us Londoni.

Kad no gastubscha schtribahs, tad sullainam fazzija, ka beedris wehl gultohht un lai winnu wehl nemohdinajohht, tadeht ka ne agrat' ka pulksten desmitôs ar dilischansj gribboht aishbraukt.

Tê wehl japeemina, ka Strangis nsmohdahs, kad Rehding no rihta apgehrahhs un ka wiini abbi diwi meeru metta ar sawu stribdinu un atkal labbi draugi palikka. Wiini arri aprunnajahs un nolikka, ka Strangis ohtrâ deenâ Rehdingu Londone lai fateesohht. Kad Rehding sawas leetas eepakkaja, tad Strangis winnu luhdja, lai tam dsennamo nasi aishdohht, ko arri labprahht darrija.

Ap to laiku, par ko taggad runnagam, dselsu-zelki lihds Suthamtonu wehl nesneedsahs. Rehding tadeht wehli atnahza Londone, pulksten septinôs wakkara, lai gan jau pufs feschôs no rihta no Suthamtona bij isbrauzis. Londone atnahjis Rehding drihs gahja gulleht. Kad ohtrâ deenâ no rihta ar seewu brohfasti ehda, tad deenesta meita sinnu dewa, ka diwi tungi ar winnu gribboht runnaht. Rehding winneem pretti gahja. Bet pirms wehl mutti warreja

ahwehrt un prassiht, kas winneem patihkotees, jau winna rohkas bij safeetas. Tee abbee wihri wedda winnu zeetumâ, tadeht ka bija apfuhdsehhts, ka Strangi effoht nogallinajis.

Greesimees nu atpakkat us Suthamtonu un redsesim, kahdas breefmas tē notikkuschas.

Pulkstens jau bij pufsdesmit un Strangis no sawas istabas wehl nebij inahjis laukâ. Gastubschneeks, sinnadams, ka Strangam pulksten desmitôs ja aishbrauz, gahja pehz winnu luhfoht. Durwis bij aishlehgatas un atflehgatas nebij. Kad wissa klau-dsinaschana palikka welta, tad durwis tikka uslaustas. Nabbaga Strangis gulleja sawas affinis. Dsen-nams nasis winnam bij rohka. Kalks no weenas aus lihds ohtrâ bij puschu greefts. Atflehgu weh-lal' atradda leelajâ gastubscha istabâ semm benka, kur Rehding preeksch sawas aishbrauschanas bij sehdejis un kassiju dsehris.

Rehdingu wedda teesas preekschâ un pahrklausija.

Ta pahrklausischana ahtri bij pabeigta, jo ta leeta isliktahs gluschi skaidra un gaischa. Tas skaidri bij usrahdihts un pats Rehding to arri neleedsahs, ka winnam nikns stribdis ar Strangi bijis un ka winsch effoht fazzijis, winnam weena alga effoht, kad Strangis mirstohht, gan sawu naudu dabbuschohht. Wehl tikka usrahdihts, ka tas dsennams nasis, kas Stranga rohka bijis, Rehdingam peeterroht.

Trihs dakteri apleezinaja, ka Strangis sinnam gan zaur to dsennamo nasi gallu dabbujis, bet ka tas nasis winnam rohka effoht eelikt, kad ar winnu jau bija pagallam. Gulta un gultas drehbes bija ta sajuuktas un isjuuktas, ka skaidri warreja man-niht, ka tē weena zihnischana bijusi. Kalkam Strangis fleptawam bij prettiturrejees. Wehl tikka usrahdihts, ka Strangam kalks no labbas pusses us kreiso pussi bij puschu greefts, ko tik weens kreilis buhtu warrejis iddarriht. Bet Strangis nebij kreilis. Wehl tikka peeminnehts, ka gultamas istabas durwis aishlehgatas bijuschas un atflehga tur atrasta tikusti, kur Rehding brohfasti bij ehdis.

Ta bij skaidra, neleedsama leeta, ka Strangis se-wim kalku newarreja nogreest un tad wehl durwis no ahreenes aishlehgat.

Rehdinga aishahwetajis gan fazzija, ka warrebuht zits kahds un ne Rehding tahs durwis pehz Stranga nogallinaschanas aishlehdjis un tad to atflehgu semm benka mettis. Bet teesa to nepeenehma un pehz taifnibas arri newarreja peenemt. Jo tas bij skaidri usrahdihts, ka atflehga durwi eelschpuffe bija, kad Rehding gulleht gahja un ka neweens to atflehgu nebij redsejis, pirms ta semm benka leelajâ gastubscha istabâ tikka atrasta.

Wehl Rehdinga aishahwetajis preekschâ neffa, ka tanni deenâ, kad tahs breefmas notikkuschas, weens zilweks gastubsi bijis, no ka gandrifs warretu doh-mahht, ka tas us fleptawibu gattaws. Bet wijs tas neko nelihdseja.

Pats Rehding, lai gan us to pastahweja, ka wainigs ne-effoht, tomehr newarreja leegtees, ka gan tà isleefotees, itt kà buhtu winsch tas slepkawa.

Itt ween tas Rehdingam par labbu derreja, ka winsch, tublit pehz padarrita slepkawibas darba us Londoni reisodams, uemas kà tahds zilweks ne bij islizzees, kas nupat zilweku affinis islehhis. Tad wehl bij sinnamis, ka Strangam selta keshas pullstens bij un ne ween sudraba nauda, bet arri kahdi naudas papihri, simts rublus wehrtibà. Londone irr kredit-lahde, fur pritt tahdeem naudas papihreem selta un sudraba naudu dabbu. Tas slepkawa tohs papihrus arri teescham bij ismihjis, kà no kredit-lahdes sinnu dabbuta. Pee teem nummureem, kas kataram naudas papihram irr, warreja pasibt, ka tee paschi naudas papihri pee kredit-lahdes bija ismihti tikfushi, kas Strangam bij peederrejushi. No pullstena nebija ne jausmas. Bet tee naudas papihri — tad skaidri tikfa usrahdihts — pee kredit-lahdes bij ismihti tikfushi, pirms Rehding no faras mahjas bij isgahjis un pirms winsch ar kautkahdeem zitteem zilwekem bij satizzees, kà ar seenu un behreem un saimi. Tè nu Rehdinga aistahwetajs stipri peekebrahs, bet parwetti. Teesa spreeda, ka Rehding to Strangi tishcham negallinajis, kadeht wiannu kuhsoht palahrt pee kalla.

Rehdina draugi tomehr newarreja tizzeht, ka winsch weens slepkawneeks effoht. Winni gahja pee augstakahm teefahm, wiann schehlastibu isluhdshahs, wiann darbojahs un publejahs, kamehr winneem isdewahs. Rehdingam nahwes sohdiibu atkaida un us Australiju subtiija, kury toreis wissi slepkawi, sagli un zitti nedarbineeki tikfa aishraiditi.

7 gaddus Rehdingam schis sohds bij janesh, lai gan winsch nemas wainigs nebij.

Bet kas gan to buhtu dohmajis, ka tas wihrs, kas Strangam teescham gallu bij darrijis, weenà kuggè libbs ar Rehdingu us Australiju brauzà? Winsch laupischanas deht bija pasuddinahs tizzis. Rehding dauds reisahm beedreem sawu listeni stabstija un tas ishtais slepkawa to arri dsirdejis, jo Rehding un tas slepkawa ilgu laiku weenà pulkà strahdaja.

Schis wihrs wehlat weenam meistaram par darbineeki tikfa cedohs. Meistars netahku no ta zeetuma dsihwoja, kur Rehdingam saws wehriga darbs bij jastrahda. So tereis tee us nahwi pasuddinati zeetumu nemas nedrihstetja atstah un winneem weenumehr keshdes bij japalcek. Tapat arri nabbaga Rehdinam.

Kad trihs gaddus Australija bija bshwojis, tad tas slepkawa — ko toreis par slepkawu wehl neturreja — sawu wezzo laupitaju ammatu atkal usuchma.

Winsch behda meshà un peebeedrejahs weenai laupitaju beedrikai. Kad salditi weenreis scheem laupitajem us pehdahm bija, tad tas slepkawa weenu

wirfneeku noschahwa. Beidsiht wiannu kehra un palahra. Divas deenas preeksch sawas noteefaschanas winsch issazija, ka Suthamptonà weenu wihru, Strangis wahrdà, effoht nogallinijis, bet ka zits wihrs wianna weeta kà slepkawa effoht noteefahs tizzis.

Un tà arri teescham bija. Winsch gastubsi bij apstehpees, zerredams, ka kahdas leetas warreschoht sagt. No rihta winsch Stranga istabà bij eelihdis, weenumehr mekledams, ko keshà warroht eebahst. Bet Strangis bij usmohdees. Slepkawa Strangam bij usbruzzis. Strangis bij prettiturrejees. Bet slepkawa to dsennamo nasi panehmis, kas wehl us gultas gullejis un ar to Strangi nogallinajis. Tad winsch to nasi Strangam rohkà eelizzis, lai zilweki dohma, ka Strangis pats fewim gallu darrijis. Beidsiht Strangam pullsteni un naudu panehmis un islibdis. Bet papreeksch winsch gullamas istabas durwis aisslehdhis un atstehgu apstehpis. Winsch arri teiza, ka Stranga istabà eelihdis, pirms Rehding bij aishbrauzis un ka winsch effoht bibjees, ka Rehding wehl reis nahlschoht atpalkat gullamà istabà. Ja Rehding to buhtu darrijis, tad tas nedarbs laikam gan nebuhtu notizzis.

Kad schi issazischana teefas preekschà bij apstiprinata un no Anglijas tahs wajadshigas sinnas bija dabbutas, tad Rehdingu laida us brihwahm kahjahm.

Bet kas wiannam atlihdsinaja tahs mohkas un to kaunu, ko bija zeetis, lai gan gluschi bes wainas buhdams?

Gudra atbildeschana.

Baggatam muischneekam Amerikà bij wezs wehrigs, kas muischneeka familijas deenestà 70 gaddus wezs bij palizzis.

Muischneeks redseja, ka wezzajs wiannam nekahdu labbumu wairs newarreja padarriht un tadeht leelidamees wehrigu tà usruumaja:

„Tu mannim un mannam tehwan weenumehr labbi effi kalpojis. Es ilgi esmu dohmajis, kà es tewim par tawu ustizzamo kalposchanu warretu pateikt. Mannim leekahs, ka tas tewim buhtu tas labbakajs, ja es tewim to brihwibu dohmu. Tad nu no scha brihscha tu wairs ne-effi kalps, bet brihwneeks, itt kà es.“

Wezzajs to dsirdebams ar galwu frattija un meerigi atbildetja: „Ne wis, kungs! Tuhs to gallu esfat ehdufchi. Nu Tums arri wajaga tohs kaulus graust.“

Atbildedams redaktehs A. Leitan.

No Bensus atwehlets.

3. April Rihgà, 1869.